

7/1071
S.K.63

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2016-610.01-E.9/1232/4602
Konu : Yazılı soru önergesi

15/12/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 05/01/2016 tarihli ve 43452547-120.07-11289 sayılı yazı,
b) 14/01/2016 tarihli ve 31/150 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Bursa Milletvekili Ceyhun İrgil tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/1071 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Bekir BOZDAĞ
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı :56020453/2016-610.01-E.9/1231/4592
Konu : Yazılı soru önergesi

12/12/2016

Sayın Ceyhun İRGİL
Bursa Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/1071 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ihlallerinin önlenmesine ilişkin hazırlanan eylem planı 24/02/2014 tarihinde Bakanlar Kurulu kararıyla kabul edilmiş ve 1 Mart 2014 tarihli ve 28928 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Söz konusu Eylem Planı, 14 ana amaçtan oluşmaktadır. Bu amaçların gerçekleştirilmesi için 46 hedef belirlenmiş olup, söz konusu hedeflere ulaşılması maksadıyla yapılacak 128 faaliyet de her bir hedefin altında ayrı ayrı açıklanmıştır.

1 Mart 2014 - 1 Mart 2015 Raporlama Döneminde; Eylem Planında yer alan hedefler ve faaliyetler hakkında sorumlu olan birimlere Eylem Planı gönderilerek, ilgili birimlerden kaydedilen gelişmelerin iletilmesi talep edilmiştir. İlgili birimlerden Eylül 2014 ve Mart 2015 dönemlerinde, kaydedilen gelişme ve atılan adımlara ilişkin bildirimler yapılmış ve Eylem Planının uygulanması ve sorumlu birimlerce iletilen faaliyetlerinin değerlendirilmesi amacıyla 12/02/2015 ve 19/02/2015 tarihinde Bakanlığımız İnsan Hakları Daire Başkanlığında toplantılar düzenlenmiştir. Gelen bilgilerin değerlendirilmesi sonucu ilk bir yıllık döneme ilişkin olarak 30/04/2015 tarihinde Başbakanlığa sunulan Uygulama Raporu ayrıca tüm Bakanlığımız birimlerine de gönderilmiştir.

II- Başbakanlığa sunulan Uygulama Raporu kapsamında; "Makul Sürede Yargılamaya Engel Olan Yapısal Sorunların Çözümü" amacı başlığı altında, makul sürede yargılamaya engel olan yapısal sorunların tespiti ve çözüm önerilerinin belirlenmesi için ilgili kurumlarla ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği halinde yürütülen çalışmalara etkili bir şekilde devam edilmesi hedeflenmiştir. Bu kapsamda, ihtiyaç duyulan mahallerde ihtisas mahkemeleri olan aile, tüketici, iş, ticaret mahkemeleri ve istinaf mahkemelerinin faaliyete geçirilmesi çalışmaları devam etmektedir.

A) 1 Mart 2014-1 Mart 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 2 ticaret mahkemesi, 2 icra mahkemesi, 1 çocuk mahkemesi, 38 tüketici mahkemesi, 1 fikri ve sınai haklar ceza mahkemesi ve 10 aile mahkemesi olmak üzere toplam 54 adet ihtisas mahkemesi kurulmuştur. Halen 189 ticaret mahkemesi, 266 iş mahkemesi, 220 icra mahkemesi, 100 çocuk mahkemesi, 18 çocuk ağır ceza mahkemesi, 86 tüketici mahkemesi, 246 kadaströ mahkemesi, 13 fikri ve sınai haklar hukuk mahkemesi, 12 fikri ve sınai haklar ceza mahkemesi ve 294 aile mahkemesi kurulu olup, coğrafi durum ile iş yükü göz önünde bulundurularak yaygınlaştırılması uygulamasına devam edilmektedir.

B) Uyuşmazlıkları önleyici nitelikteki tedbirlerin etkin hale getirilmesi ve alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının geliştirilmesine yönelik çalışmalara devam edilmesi hedefine yönelik çeşitli proje, seminer, sempozyum ve toplantılar yapılmaktadır.

C) Yargılamaların makul süreyi aşmasını engellemek için fiziki alt yapı, hâkim ve Cumhuriyet savcısı ile yardımcı personel eksikliğinin giderilmesi de dahil olmak üzere gerekli önlemlerin alınmasına devam edilmesi hedefine yönelik ihtiyaç duyulan sayıda

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

personel alımı gerçekleştirilmiştir.

Ç) Yargıda Zaman Yönetimi Projesi (SATURN) Projesi kapsamında pilot adliyelerin bulunduğu illerde ortak çalıştaylar düzenlenerek başlıca dava türlerine yönelik dava aşamaları belirlenmiş, her bir aşama bakımından süre öngörülerini geliştirilmiştir. Projede belirlenmiş olan hedef dava ve soruşturma süreleri adliye internet sitesi ile adliye ilan panolarında ilan edilmiş ayrıca basın yoluyla da bölge halkına duyurulmuştur. Her bir pilot mahkeme hedeflerinin gerçekleşme durumunu gösterir raporları Bakanlığımıza iletilmiş olup, sözkonu mahkemeler ve Cumhuriyet başsavcılıklarında proje devam etmektedir.

D) Mahkemeler önünde devam etmekte olan yargılamaların uzun sürmesi nedeniyle oluşabilecek mağduriyetlerin giderilmesine yönelik Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru uygulamalarının izlenmesi ve gerekirse alternatif etkili bir iç hukuk yolu oluşturulması hedeflenmektedir. 18 Kasım 2014 tarihli Olur'la gerekli mevzuat çalışmasının yapılabilmesi için oluşturulan Çalışma Grubu 6 Şubat 2015 ve 20 Mart 2015 tarihlerinde toplantılar yapmıştır.

III- A) 650 sayılı "Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin 26/08/2011 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiği malûmlardır. Kararnamenin 1. maddesiyle, "2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun"un 13/A maddesine hüküm eklenerek, Dışişleri Bakanlığı ile işbirliği yapmak suretiyle, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvurularda ilişkin, ilgili kurum ve kuruluşlardan bilgi, belge ve görüşlerini istemek, savunmaları hazırlamak ve gerektiğinde oturumlara temsilci göndermek ve diğer görevleri yerine getirmek üzere, Bakanlığımız Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü bünyesinde İnsan Hakları Daire Başkanlığı kurulmuştur.

Bakanlığımız ile Dışişleri Bakanlığı arasında imzalanan 14 Kasım 2011 tarihli iş birliği protokolü gereğince; 1 Mart 2012 tarihinden geçerli olmak üzere, daha evvel Dışişleri Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) yapılan başvurularda Hükümeti savunma ve AİHM'in ihlâl kararlarının icrası görevi, dış politikayı ilgilendiren başvurular ve Devlet başvuruları için öngörülen istisnalar saklı kalmak kaydıyla, Bakanlığımız tarafından üstlenilmiştir.

B) Bakanlığımız, Avrupa Birliği standartlarını yakalama ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile öngörülen kıstasları karşılama gayreti neticesinde, son 13 yılda çok köklü reformlar yaparak, Türk Yargısını ve Türk Hukuk Sistemini yeniden yapılandırmıştır.

Ceza hukuku ve özel hukuk temel mevzuatının yenilenmesi; bölge adliye mahkemelerinin teşekkülü; yüksek yargı organlarının kapasitesinin artırılması; Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun geniş tabanlı temsil esasına dayalı, idari ve mali yönden bağımsız bir kurul olarak yeniden yapılandırılması; yerel adli organların fizikî ve personel yapısının geliştirilmesi; Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkının tanınması; bunlardan en başta gelenleridir.

Şüphesiz yargının kapasitesinin ve uygulamalarının kalitesinin artırılması Ülkemizde yaşanan insan hakkı ihlallerinin önlenmesi üzerinde doğrudan etkilidir.

Bakanlığımız, yargıya yönelik bu büyük dönüşümün yanında kendi bünyesinde önemli değişikliklere gitmiş, elektronik bir iletişim ağı ve işletim sistemi olan UYAP'ı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

faaliyete geçirerek yargı uygulayıcılarının hizmetine sunmuş, diğer yandan kendi içindeki tüm birimlerde geliştirdiği değişim ve ilerleme dinamiği ile Türk Yargısını daha ileriye taşımının gayreti içinde olmuştur.

C) Yargının iş yükünün artması, yargılama sürecinin yavaş işlemesine ve uzun sürmesine yol açan temel unsurlardandır. Bu nedenle, mahkemelerin işyükünün azaltılması suretiyle yargı hizmetlerinin hızlandırılması ve etkinliğinin artırılması Bakanlığımızın öncelikli amaçlarından birisidir. Bu bağlamda, bugüne kadar bazı kanuni düzenlemeler yapıldığı gibi, yeni kanun değişiklikleri yapılmasına yönelik çalışmalara da devam edilmektedir.

Ç) AİHM'in Ülkemiz hakkında vermiş olduğu ihlâl kararları, yeni kararlar olmayıp 1994 yılından bu yana verilen ve biriken kararlardan oluşmaktadır. Herhangi bir uygulamanın AİHM'e götürülebilmesi için iç hukuk yollarının tamamının tüketilmesi gerektiği ve AİHM'in kendisine yapılan bir başvuru hakkında ortalama 5 yıl sonra karar verebildiği dikkate alındığında, bugün verilen bir ihlâl kararının konusunu, yaklaşık on yıl önce ortaya konulan bir uygulama oluşturmaktadır. Yapılan yargı reformları da yürürlüğe girdikleri tarihten itibaren yürütülecek uygulamaları etkileyeceğinden, gelecekte yaşanacak insan hakkı ihlallerinin azalması, bugün yapılan bu çalışmaların başarısını ortaya koyacaktır.

D) AİHM'e yapılan bir başvuru, AİHM tarafından Ülkemize iletildiği zaman bilgi sahibi olunmaktadır. Başvuruların, AİHM tarafından Ülkemize iletilmesi, yapıldığı yıla göre değil, kendi kurduğu sistem çerçevesinde ele alma sırasına göre gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle, AİHM'e hangi yılda kaç başvuru yapıldığı, ancak AİHM tarafından yapılacak bir istatistik çalışma sonucunda öğrenilebilecek bir konudur.

E) AİHM'nin resmi internet sayfasından alınan bilgilere göre; 1959-2015 yılları arasını kapsayan dönem için açıklanan verilerden, Türkiye ile ilgili esastan verilen karar sayısı 3.182 olup (ihlâl kararı verilen ve ihlâl bulunmayan kararlar dahil), Türkiye hakkında toplam 2.812 ihlâl kararı olduğu,

Türkiye hakkında verilen 3.182 karardan 1.464 tanesinin (ihlâl kararı verilen ve ihlâl bulunmayan kararlar dahil) adil yargılanma hakkı ile ilgili olduğu,

Anayasa Mahkemesinin resmî internet sayfasından alınan bilgilere göre; 23 Eylül 2012-30 Mart 2015 tarihlerini kapsayan dönemde adil yargılanma hakkının ihlâl edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine 34.482 bireysel başvuru yapıldığı, bu dönemde 559 ihlâl kararının verilmiş olduğu, bunların 393'ünde adil yargılanma hakkının ihlâl edildiğine karar verildiği,

Anlaşılmıştır.

IV- Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Sekreterliğiyle yapılan yazışmaya verilen 07/04/2016 tarihli cevapta, bölge adliye mahkemelerinin her bir bölge için daire sayısı artırılarak öncelikle yedi merkezde faaliyete geçirilmesi suretiyle Yargıtay'daki uzmanlaşmaya benzer bir şekilde ihtisas daireleri oluşturulmasının hedeflendiği, bu sayede uygulama birliğinin temin edilebileceğinin değerlendirildiği, ayrıca içtihat farklılıklarının azaltılarak ihtisaslaşmada etkinlik ve verimliliğin sağlanmasının amaçlandığı bildirilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Bekir BOZDAG
Bakan